

**Bryssel den 28 april 2025
(OR. en)**

7679/25

**CULT 25
AUDIO 23
SOC 235
SUSTDEV 20
SAN 169
EDUC 120
EMPL 151
RELEX 481
DIGIT 67**

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	En ny kulturstrategi i Europeiska unionen: kulturkompassen och framtiden för programmet Kreativa Europa – <i>Riktlinjedebatt</i>

För delegationerna bifogas en vägledande not från ordförandeskapet i ovannämnda ärende inför riktlinjedebatten i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) den 13 maj 2025.

**En ny kulturstrategi i Europeiska unionen:
kulturkompassen och framtiden för programmet Kreativa Europa**

Riktlinjedebatt

A. INLEDNING

Den nuvarande instabila och oroande geopolitiska situationen kräver ett starkt och enat EU. Kulturen och kulturarvet är uttryck för kreativitet och vår rika historia och utgör grunden för samhällslivet, den kulturella mångfalden och de europeiska värdena. Samtidigt står Europas kulturella och kreativa näringar inför oerhört stora utmaningar. Rysslands angrepp mot Ukraina och de barbariska yttringarna av detta angrepp visar tydligt att även kulturarvet är hotat. I konfliktsituationer, där Europas gemensamma kultur och kulturarv faller offer för krig, är det mycket viktigt att utveckla social och institutionell resiliens och utarbeta strategier som sätter kulturen, kulturarvet och hållbar utveckling i centrum för återhämtningspolitiken.

Under denna mycket viktiga period i Europa behöver vi därför ompröva vårt stöd till kulturen och de kulturella och kreativa näringarna. Vi ser fram emot offentliggörandet av den fleråriga budgetramen 2028–2034, där omfattningen och förutsättningarna för EU:s framtida finansiella stöd till kultur kommer att fastställas. Parallellt med detta, och som svar på rådets uppmaning, utarbetar kommissionen en kulturkompass, dvs. en övergripande strategisk ram för styrning och utnyttjande av kulturens många dimensioner som ska ge vägledning i brådskande frågor som Europas kulturella och kreativa näringar ställs inför.

B. FRAMTIDEN FÖR PROGRAMMET KREATIVA EUROPA

Mot denna bakgrund är programmet Kreativa Europa – det viktigaste EU-finansierade instrumentet för stöd till de europeiska kulturella och kreativa näringarna – av särskilt intresse för alla medlemsstater. Initiativ som har genomförts inom ramen för programmet Kreativa Europa har gjort det möjligt att ge betydande stöd till gränsöverskridande samarbete, främja kulturell och språklig mångfald, samla sakkunskap och utveckla potentialen och räckvidden hos europeiska enheter inom de kulturella och kreativa näringarna. De har också bidragit till att stärka professionaliseringen och konkurrenskraften i de kulturella och kreativa näringarna liksom tillväxten på den globala marknaden.

Programplaneringen och genomförandet av programmet Kreativa Europa ligger kvar hos Europeiska kommissionen. I januari 2025 undertecknade kulturministrarna i de 27 EU-länderna en skrivelse till vice ordförande Henna Virkkunen och kommissionsledamöterna Glenn Micallef och Piotr Serafin, där de betonade kulturens betydelse för Europas utveckling och mångfald och angav att de gemensamma insatserna för att upprätthålla programmet bör fortsätta. EU-ländernas kulturministrar noterade att programmet Kreativa Europa är det enda EU-program som är särskilt utformat för att stödja samarbete mellan kulturella och kreativa organisationer, konstnärer och kulturarbetare. De betonade att kulturen är mycket viktigt när det gäller att skydda värdegemenskapen, berika vår gemensamma europeiska identitet och öka den sociala sammanhållningen, samtidigt som innovation och konkurrenskraft främjas. Kulturen skapar dessutom en känsla av tillhörighet och deltagande i samhället som är avgörande för upprätthållandet av EU:s demokratiska värden. De noterade att behovet av samarbete inom de kulturella och kreativa näringarna på EU-nivå aldrig har varit mer angeläget, särskilt mot bakgrund av den pågående digitala omvandlingen och i en värld som ständigt förändras.

Viljan att förlänga programmet Kreativa Europa framgår av slutsatserna i skrivelsen:

”(...) för att säkerställa att sektorn kan fortsätta att anpassa sig och blomstra i det globala landskap som snabbt förändras uppmanar vi, undertecknade kulturministrar, med kraft Europeiska kommissionen att fortsätta att prioritera kulturell mångfald och konstnärlig frihet. Vi bekräftar att de kulturella och kreativa näringarna, inbegripet den audiovisuella industrin, kräver effektiva och sektorsinriktade EU-incitament. Dessa incitament måste vara både väl synliga och strategiskt utformade för att stödja kulturellt samarbete och skapande av innehåll. De bör säkerställa att EU:s strategier och finansieringsprioriteringar är flexibla och anpassade till sektorns snabbt växlande behov samt till digitala utmaningar och tekniska innovationer. Utan att föregripa EU:s budgetförhandlingar vill vi betona att det endast är med sådana riktade åtgärder vi kan skydda sektorns långsiktiga motståndskraft, konkurrenskraft och livskraft i Europas kulturella och kreativa ekosystem. Vi ser fram emot att fortsätta våra gemensamma insatser och ytterligare stärka Europas roll när det gäller att främja kulturell mångfald, kreativitet och innovation.”

Den tydliga och bestämda inställning som EU-ländernas kulturministrar uttrycker är en viktig faktor som bör beaktas i den pågående förberedelseprocessen i syfte att stärka programmet Kreativa Europa i framtiden.

C. EN NY KULTURKOMPASS

Kulturkompassen är ett flaggskeppsinitiativ i kommissionsledamot Glenn Micallefs uppdragsbeskrivning. Kompassen bör bidra till att integrera kulturen i EU:s övergripande politiska mål och bekräfta EU:s värden och vägledande principer, med det slutliga målet att säkerställa att kulturen blir mer tillgänglig för alla. Den bör ta itu med behovet av en mer strategisk och konsekvent strategi för EU:s stöd till kultur, som utgör ett svar på den svåra politiska och geopolitiska situationen.

Kommissionen inledde förberedelserna för detta strategiska initiativ, bland annat genom ett första givande utbyte med EU:s medlemsstater som ägde rum vid det informella ministermötet i Warszawa den 8 april, där fokus låg på de underliggande vägledande principer för EU:s kulturpolitik som ska förankras i den framtida kulturkompassen och de centrala riktlinjerna bekräftades. Medlemsstaterna hävdade kulturens inneboende värde och behovet av att garantera konstnärlig frihet, skydda den kulturella mångfalden och kulturarvet och bygga upp sektorns motståndskraft, med digital teknik som underlag för beredskap och kulturtillgänglighet. Med tanke på klimatförändringarna bör beslutsfattare på kulturområdet också ta hänsyn till hållbar utveckling och säkerställa investeringar i innovation och teknisk omvandling, samtidigt som de är medvetna om AI:s inverkan på sektorn. Många hänvisade till konstnärer och upphovsmän som ett mycket viktigt kapital och förespråkade lagstiftning som underlättar deras arbetsvillkor, främjar rättvisa löner och förbättrar det sociala skyddet. Deltagarna betonade enhälligt kulturens roll när det gäller att stärka demokrati, välbefinnande och hälsa i samhället, och till följd av detta togs integrering av kultur i EU:s politik och kulturdiplomati upp.

Efter de konstruktiva diskussionerna vid det informella ministermötet ger mötet i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) den 13 maj ministrarna möjlighet att fördjupa diskussionerna om centrala kulturpolitiska teman i kulturkompassen för att ta itu med de största utmaningarna för kulturen och de kulturella och kreativa näringarna och industrierna.

Den omfattande samrådsprocessen för kulturkompassen omfattar också ett skriftligt samråd (webbenkät) och ett arbetsseminarium som anordnas gemensamt av Europeiska kommissionen och ordförandeskapet den 17 juni 2025 i Bryssel. Syftet med dessa steg i samrådsprocessen är att underlätta medlemsstaternas deltagande i utformningen av EU:s framtida strategiska politiska stöd till kulturen.

D. FRÅGOR INFÖR RIKTLINJEDEBATTEN

Mot denna bakgrund uppmanas ministrarna att dela med sig av sina tankar kring följande frågor:

1. Med tanke på de aktuella utmaningar som de kulturella och kreativa näringarna står inför, ange om programmet Kreativa Europa bör anpassas för att bättre hantera dessa utmaningar, och i så fall hur?
2. Med tanke på den nuvarande geopolitiska situationen, hur kan kulturkompassen bryta status quo och säkerställa att kulturens strategiska betydelse erkänns tillsammans med de nya politiska prioriteringar som uppstår på EU- och medlemsstatsnivå?

Talartiden är begränsad till tre minuter.

Ordförandeskapet vill att ministrarna lämnar in sina uttalanden i skriftlig form efter mötet i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott). Förslagen kommer att vidarebefordras till Europeiska kommissionen som underlag för de fortsatta förberedelserna inför det framtida programmet Kreativa Europa och kulturkompassen.
